

Watertoren Bussum

Duurzaam renoveren

ir. Bob Custers / architect

prof.dr.ir. Michiel Haas / adviseur

Inhoudsopgave

- Geschiedenis
- Planproces
- Ontwikkelingsproces
- Duurzaam & Gezond
- Wie zijn NIBE en Vocus
- Succesfactoren

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

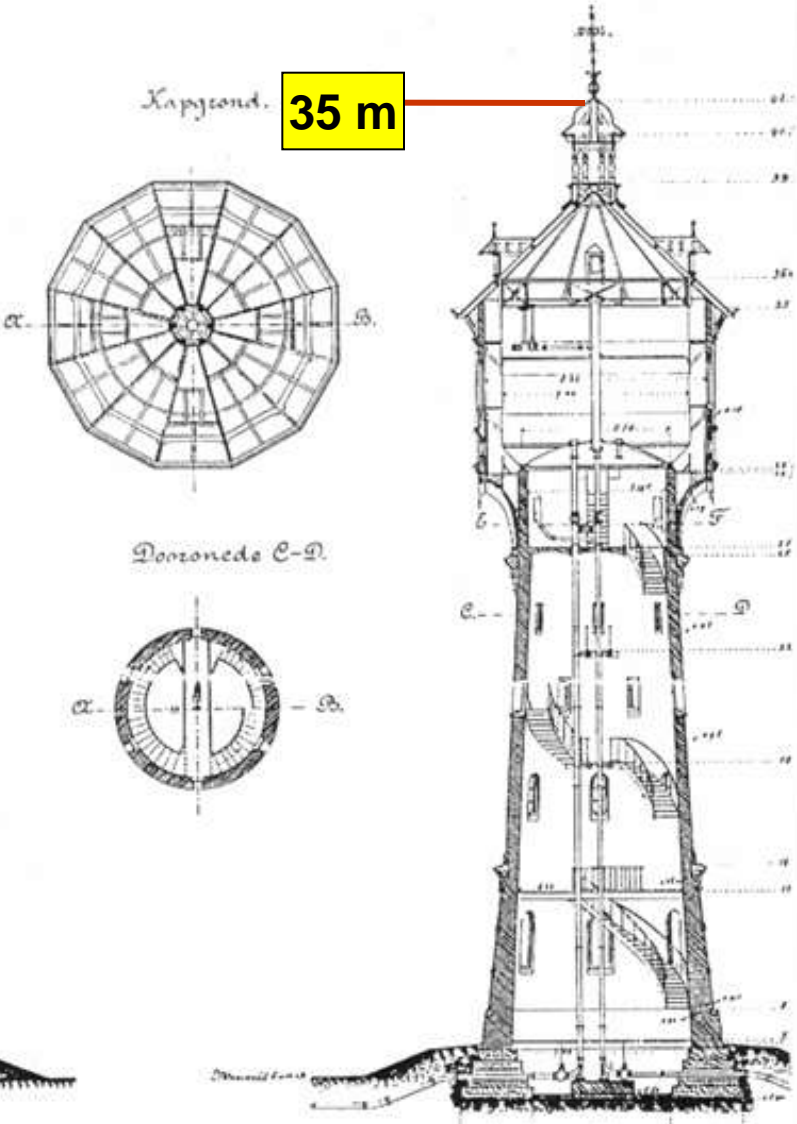
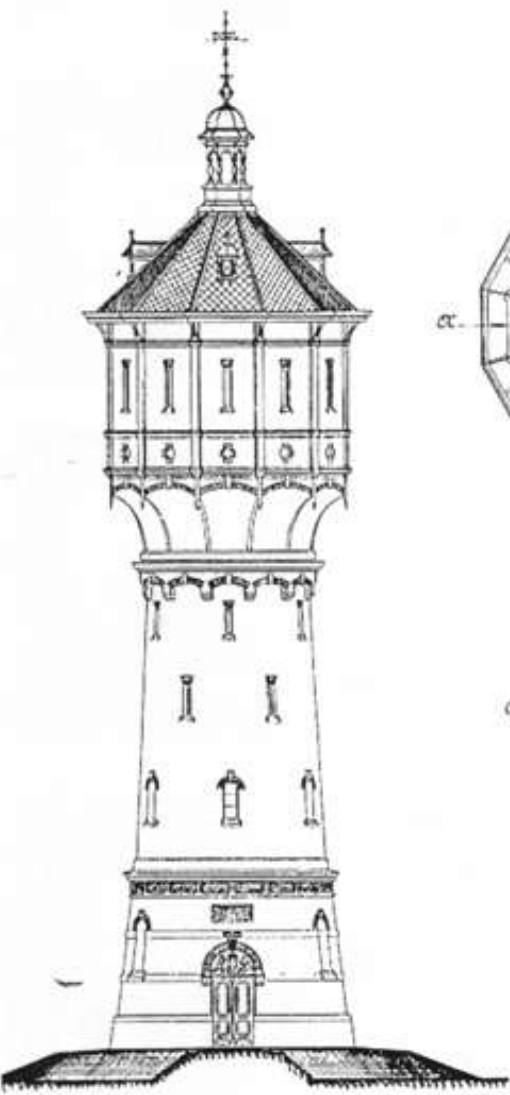

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

35 m

30 meter

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

**HISTORISCH BEELD
WATERTOREN BUSSUM**
Gebouwd in 1897

**HUIDIGE TOESTAND
WATERTOREN BUSSUM**
verbouwd in 1967

PLAN NIBE
Herontwikkeling
1998

PLAN 1 BWC
d.d. 14.03.2005

Presentatie
Arie Gouka,
Elo Wolswinkel en
Veronica Meijer

Niet gepresenteerd
aan CRK.

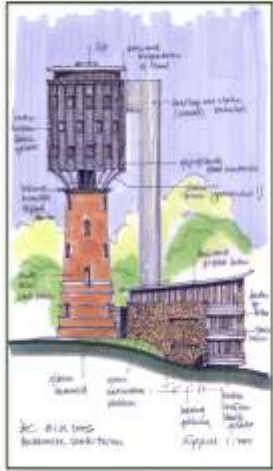
PLAN 1a BWC
Tussentijdse variant

Niet gepresenteerd
aan CRK.

PLAN 2 BWC
d.d. 31.05.2005

Presentatie CRK
(zie verslag 1)

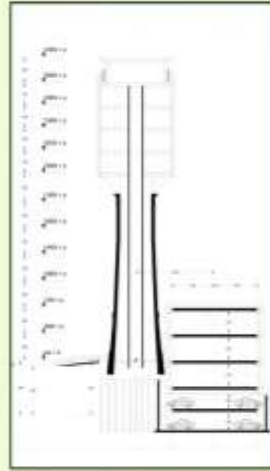
PLAN 3 BWC
d.d. 07.03.2006

Presentatie CRK
(zie verslag 2)

PLAN 4 BWC
d.d. 24.05.2006

Presentatie
Raadscommissie Ruimte

PLAN 5 BWC
d.d. 24.07.2006

Presentatie CRK
(zie verslag 3)

PLAN 6 BWC
d.d. 25.09.2006

Presentatie
Elo Wolswinkel en
Veronica Meijer

Niet gepresenteerd
aan CRK.

PLAN 7 BWC
d.d. 11.12.2006

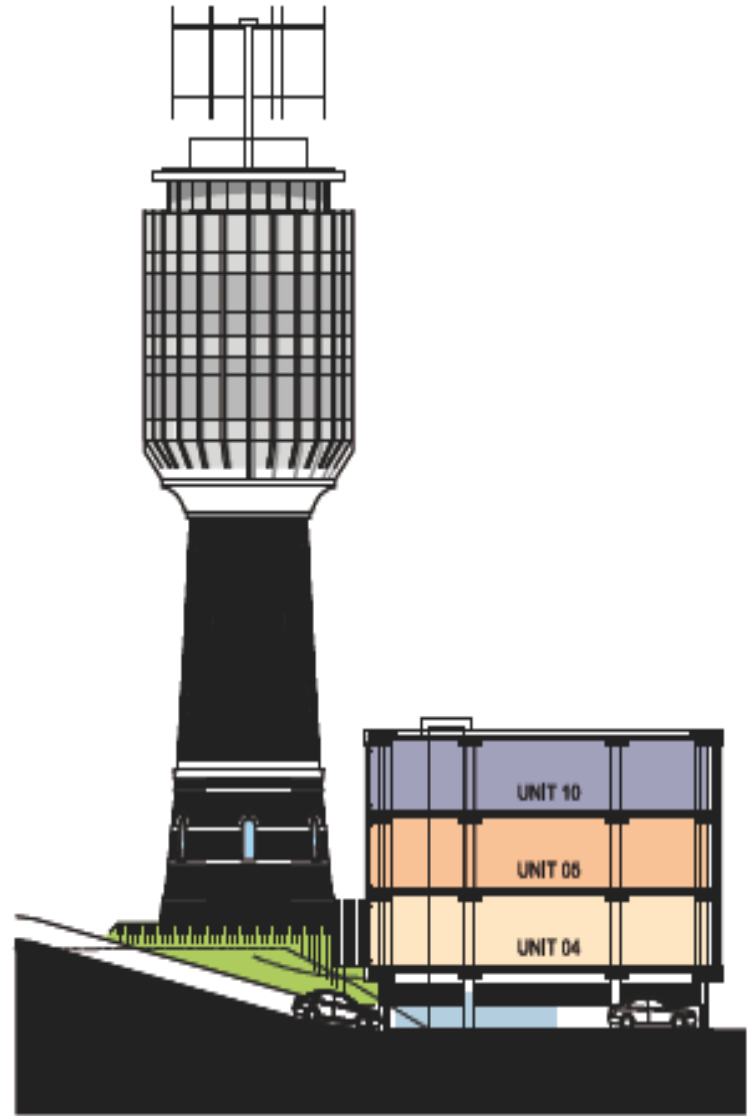
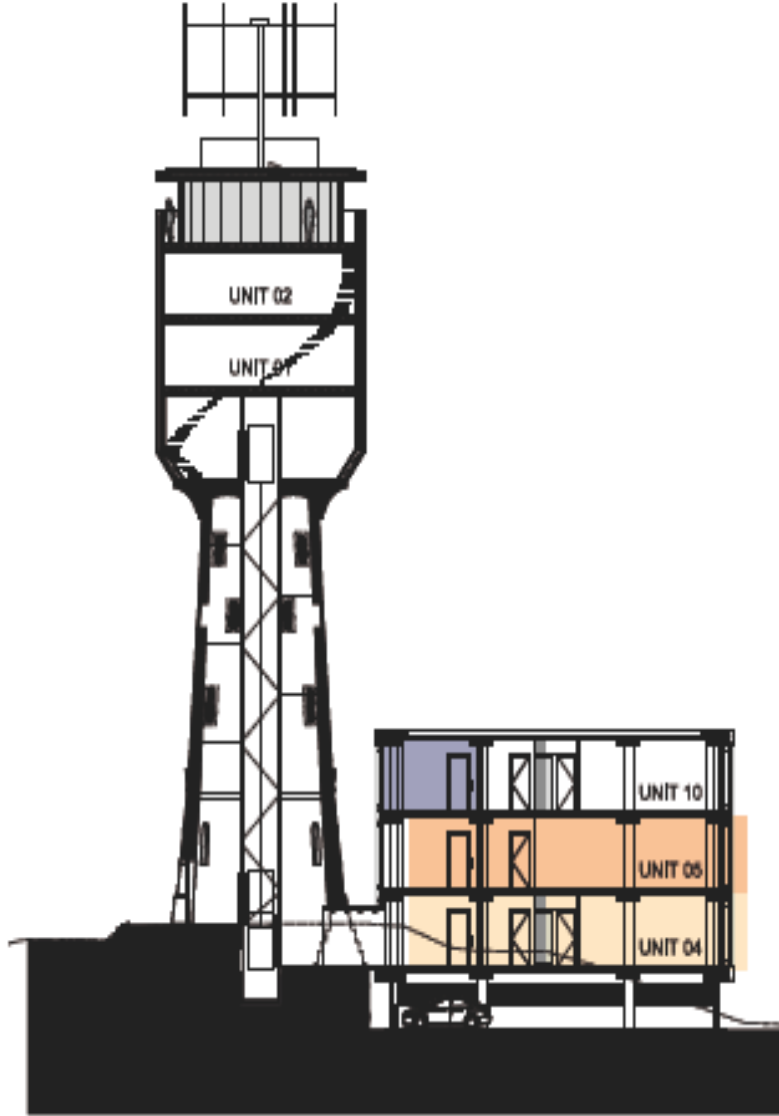
Presentatie
inspraakavond

Niet gepresenteerd
aan CRK.

(tek. d.d. 22.11.2006 en
powerpoint presentatie)

PLAN 8 BWC
d.d. 21.08.2007

Presentatie CRK
Definitief ontwerp

Uitgangspunten initiatiefnemers

- Eigen kantoor + ruimte voor derden
- Duurzaamste kantoor van NL
- Haalbaar plan door extra m2
- Haalbaarheid vergroten door eigen prestaties
- Planontwikkeling met gemeente en GNR
- Uiteindelijk zelf ontwikkelaar (na nodige sessies met derden en BAR/calculaties/enz.)

Uitgangspunten ontwikkeling

- Twee maal inspraak bevolking
- Vroeg stadium huurders, voor aanvraag bouwvergunning geheel verhuurd
- Financiering op hoogtepunt creditcrisis
- Start bouw maart 2009
- Oplevering april 2010

**GREEN
BUILD**

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

Duurzaamheids uitgangspunten

- Klimaatneutraal gebouw – geen CO2 emissies
- C2C – afval is voedsel
  - Zeer energiezuinig ontwerp en installaties
  - All Electric gebouw
  - Eigen energieopwekking (PV, wind, bio-wkk)
  - Geen rioolaansluiting – eigen waterzuivering
  - Zorgvuldige inpassing in natuurgebied

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

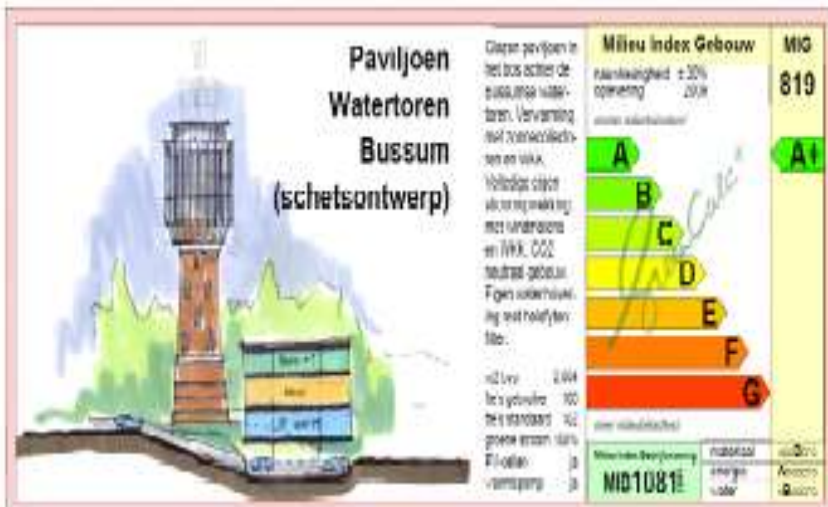

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

experts in sustainability

Het NIBE is een onderzoek- en adviesbureau met meer dan vijftien jaar ervaring op het gebied van milieu en gezondheid in de gebouwde omgeving. De expertise die is opgebouwd uit zich in innovatieve adviezen, onderzoeken, ontwerpen en modellen op het gebied van duurzaam bouwen beleid, energie, binnenmilieu en materiaalkennis.

- [Nieuw kantoor](#)
- [Brand in het pand](#)
- [Kennisplatform ElektroMagnetische Velden](#)

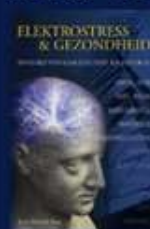
Het NIBE brengt regelmatig nieuwsbrieven uit met informatie over duurzaam bouwen, over de werkzaamheden van het NIBE en af en toe ook een aantrekkelijke aanbieding. Klik hier om u aan te melden

- [Slurp tax – de vervuiler betaalt](#)

Herdruk alle NIBE uitgaven Doordat door brand onze gehele boekenvoorraad verloren is gegaan, zijn we nu hard bezig alle boeken te bewerken en opnieuw uit te geven. Tot 10 november geven we grote introductiekorting op alle uitgaven. Vraag informatie via h.kuit@nibe.org

NIBE Breeam.nl Expert Inmiddels heeft het NIBE twee Experts voor het werken met Breeam.nl, de nieuwe beoordelingsmethode die bij de Dutch Green Building Council in

Nu in de NIBE shop

Elektrostress & Gezondheid

ISBN: 97890.74510.097

Auteur: dr. ir. Michiel Haas

Prijs: € 19,50

[Bestellen »](#)

111 DUBO Tips

ISBN: ISBN: 97890.74510.226

Auteur: dr. ir. Michiel Haas

(eindredactie)

Prijs: € 24,50

[Bestellen »](#)

- [Architecten](#)
- [Kennisinstellingen](#)
- [Overheid](#)
- [Particulieren](#)
- [Producten / leveranciers](#)
- [Projectontwikkelaars](#)
- [Woningbouwverenigingen](#)
- [Op dit moment zijn er geen vacatures.](#)

Welkom

Tijdloosheid, eerlijk materiaalgebruik, een zekere strakheid, pittige contrasten en contextgericht ontwerpen. Dit zijn de belangrijkste kenmerken waaraan u onze projecten kunt herkennen.

In onze manier van samenwerken staat goede communicatie met onze opdrachtgevers voorop. Of we nu praten over [projectmatige woningbouw](#), [utiliteitsbouw](#), [scholenbouw](#) of een [particuliere woning](#). Wij maken gebouwen die op eigenzinnige wijze tegemoet komen aan de uitgangspunten. Helder van concept en overtuigend uitgevoerd. VOCUS is gespecialiseerd in [duurzaam bouwen](#), [herbestemmingen](#), [seniorenhuisvesting](#) en [consumentgericht bouwen](#).

zie ook: www.watertorenbussum.nl

nieuws: 09.2009 - VOCUS 10 jaar

Succesfactoren ontwikkeling

- Vanaf begin duurzaamheid en inpassing centraal
- Heldere boodschap: duurzaamste kantoor van NL
- Vroegtijdige overleg stedenbouw, welstand, GNR
- Goodwill door behoud en verfraaiing watertoren
- Bevolking tijdig, goed en eerlijk informeren
- Huurders staan centraal, zij betalen je idee
- Door goed verhuurd gebouw financiering mogelijk

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

**GREEN
BUILD**

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

**GREEN
BUILD**

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

GREEN
BUILD

VOCUIS
architecten bna

lid ONRI
nibe

duurzaamgebouwd.nl

Succesfactoren Watertoren

- Klein bouwteam met gemotiveerde partners
- Bouwteampartners hebben belang bij bouw
- Bouw bijna gereed: 1,18% overschrijding aanneemsom
- Geheel binnen budget te realiseren
- Huurders laaiend enthousiast, nog wekelijks aanvragen
- Het draait om visie, durf, communicatie, geloof

Succesfactoren hoge GC-score

- Uit proefschrift Nils Kok:
- Duurzaamheidslabel loont op markt USA
  - Effectieve huren 8-9% hoger
  - Bezettingsgraad 7,5% hoger
  - Transactieprices 16-17% hoger
- Het gemiddelde niet-groene pand in de USA wat in periode 2004-2007 verkocht werd, zou \$ 5,9 miljoen meer hebben opgebracht met een groen label

VRAGEN?

